

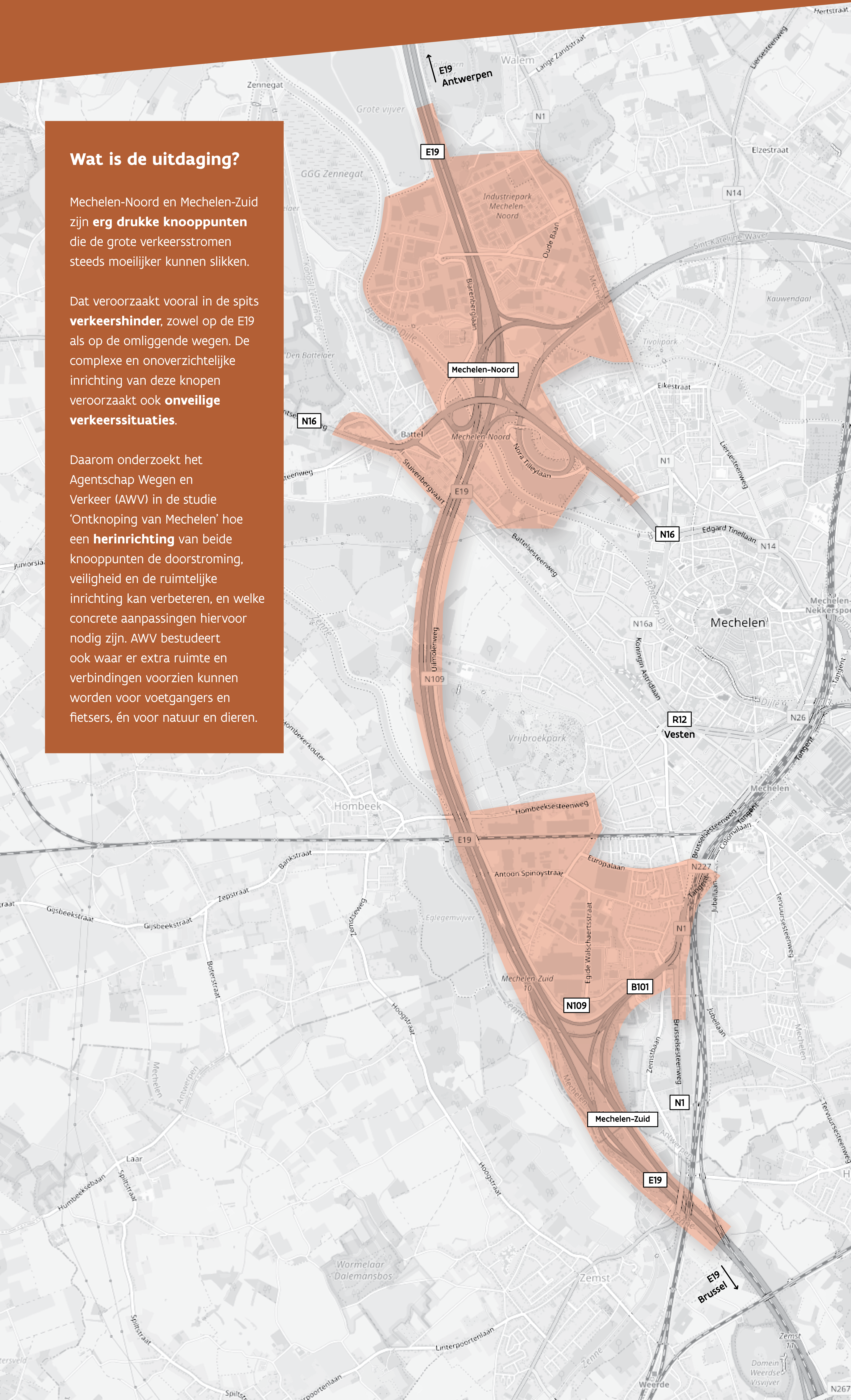
Over de Ontknoping van Mechelen

Wat is de uitdaging?

Mechelen-Noord en Mechelen-Zuid zijn **erg drukke knooppunten** die de grote verkeersstromen steeds moeilijker kunnen slikken.

Dat veroorzaakt vooral in de spits **verkeershinder**, zowel op de E19 als op de omliggende wegen. De complexe en onoverzichtelijke inrichting van deze knopen veroorzaakt ook **onveilige verkeerssituaties**.

Daarom onderzoekt het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) in de studie 'Ontknoping van Mechelen' hoe een **herinrichting** van beide knooppunten de doorstroming, veiligheid en de ruimtelijke inrichting kan verbeteren, en welke concrete aanpassingen hiervoor nodig zijn. AWV bestudeert ook waar er extra ruimte en verbindingen voorzien kunnen worden voor voetgangers en fietsers, én voor natuur en dieren.



Wat willen we bereiken?

De Ontknoping van Mechelen heeft twee grote ambities:



↑ Op- en afrittencomplex Mechelen Noord
– Bestaande toestand



↑ Op- en afrittencomplex Mechelen Noord
– Toekomstbeeld

Duurzame Mobiliteit

We willen:

- de regio goed en vlot ontsluiten
- het verkeer veiliger maken
- sluipverkeer in de woonkernen ontmoedigen
- extra verbindingen voor fietsers en voetgangers aanleggen
- het openbaar vervoer beter laten doorstromen
- bedrijven en werknemers stimuleren om zich duurzaam te verplaatsen



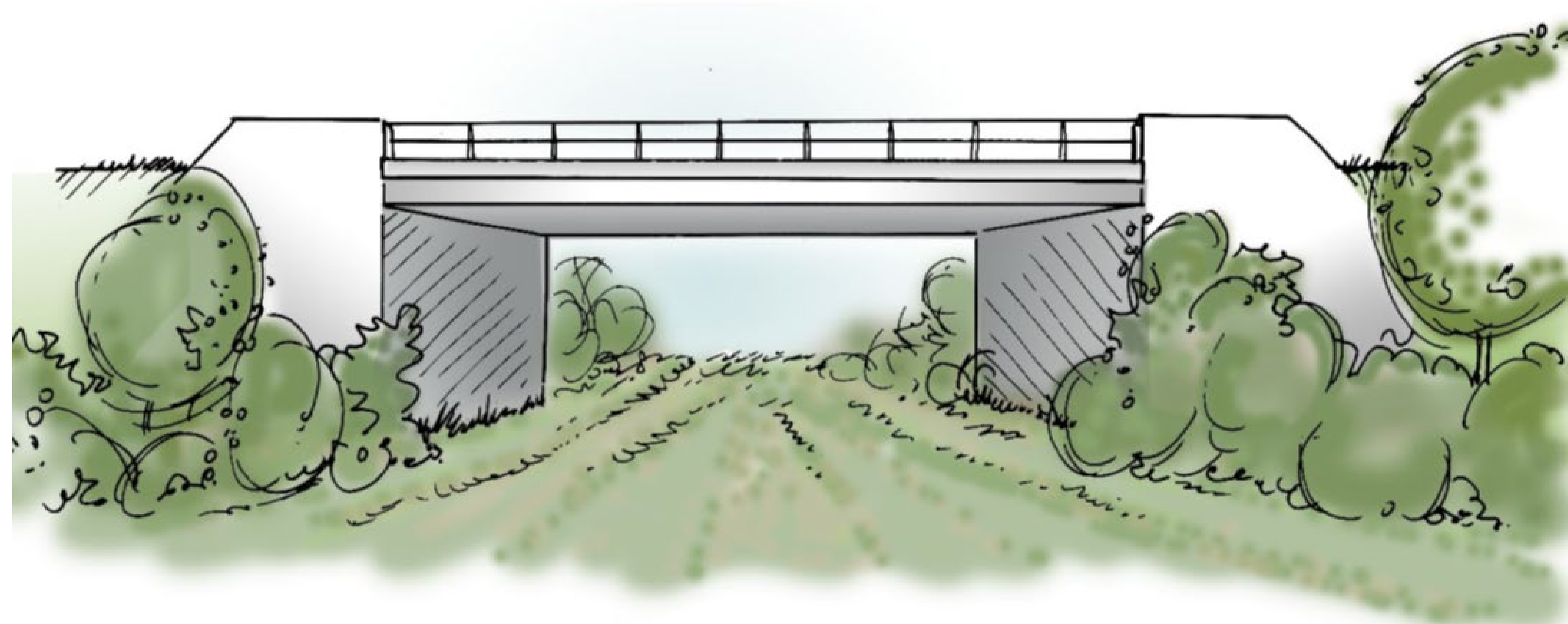
↑ Aansluiting op R6 – Bestaande toestand

Aansluiting op R6 – Toekomstbeeld ↓

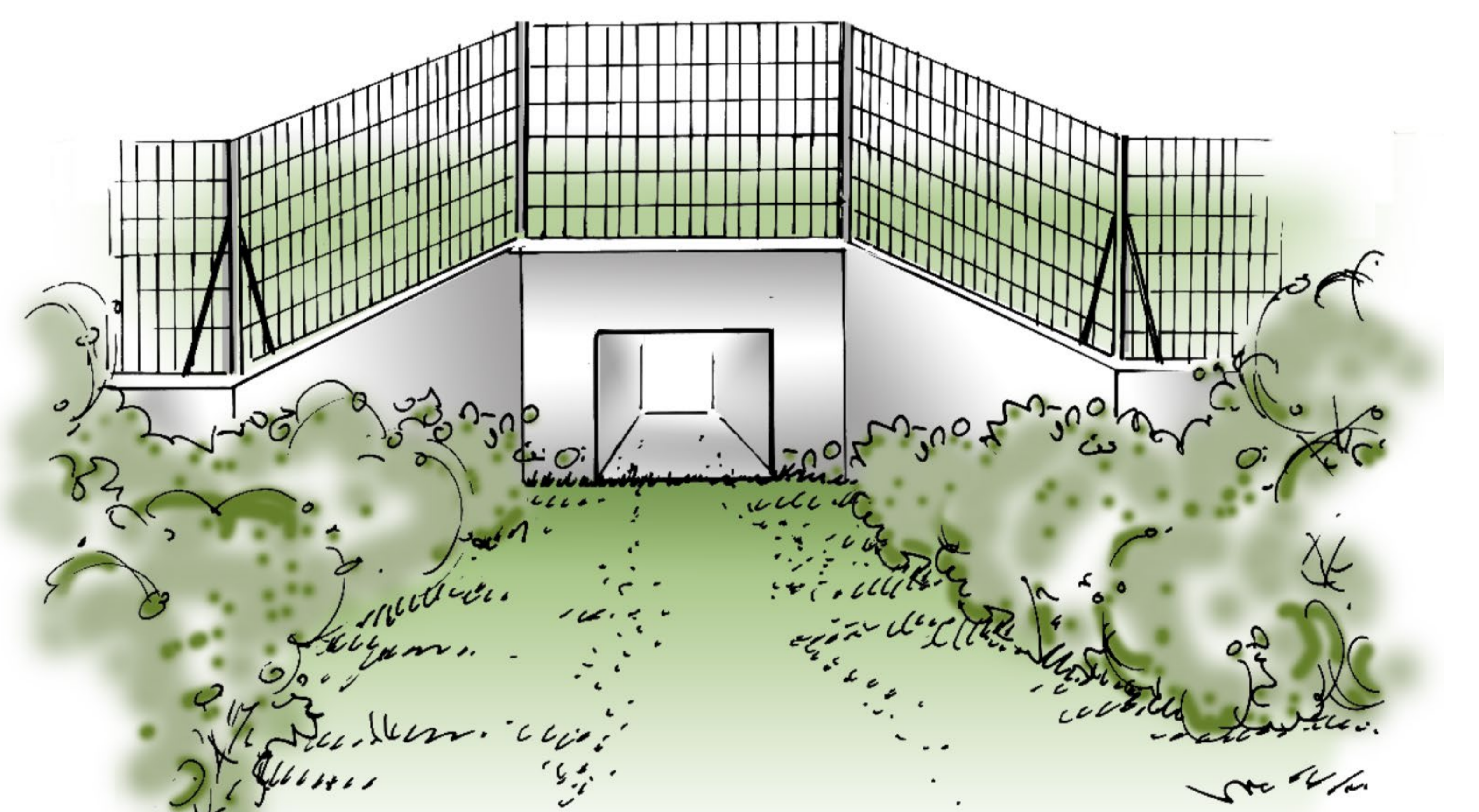
We willen:

- groengebieden terug verbinden
- water een volwaardige plek geven
- de leefkwaliteit van omwonenden verbeteren
- de impact van infrastructuur op open ruimte beperken

Duurzame open ruimte



↑ Schematische weergave van een faunatunnel
bron: leidraad faunavoorzieningen bij infrastructuur mppo



↑ Schematische weergave van een kleine faunatunnel
bron: leidraad faunavoorzieningen bij infrastructuur mppo



Wat is onze aanpak?

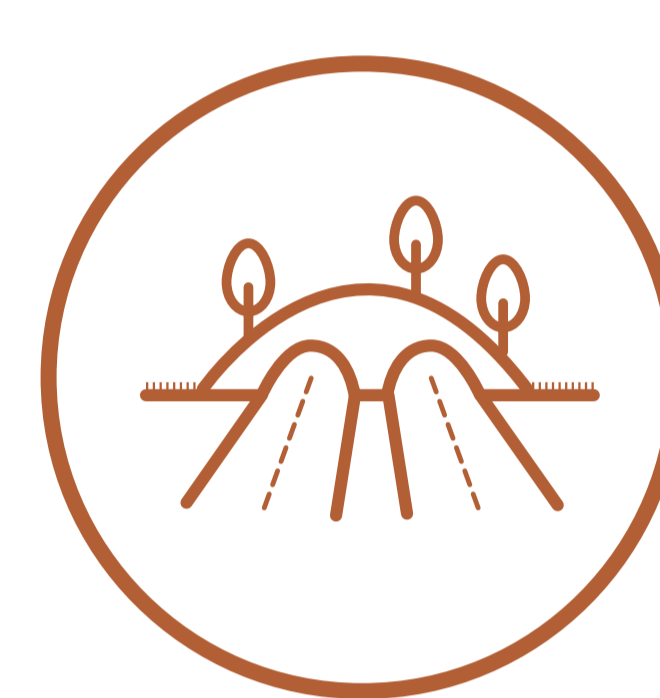
Vanaf nul, maar niet helemaal

De voorbije jaren werden studies uitgevoerd. Het resultaat ervan is een verbeterd concept voor de Ontknoping van Mechelen. Dat concept bepaalt in grote lijnen welke aanpassingen nodig zijn om de doelstellingen voor Mechelen-Noord, de Uilmolenweg, Mechelen-Zuid en B101 te bereiken.

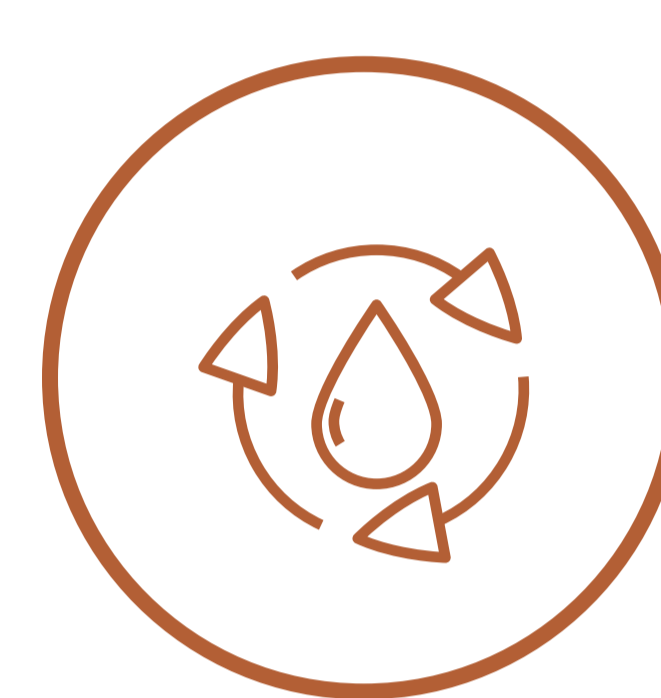
We zoeken naar hefboomen die voor maatschappelijke meerwaarde zorgen op vlak van:



inpassing van de infrastructuur in het landschap



verbindingen voor natuur en dieren



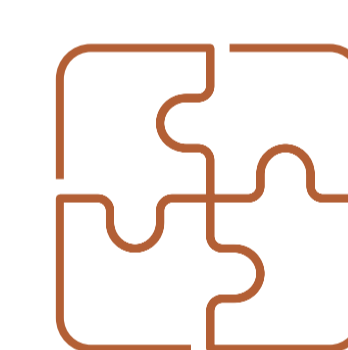
waterhuishouding



verbindingen voor fietsers en voetgangers



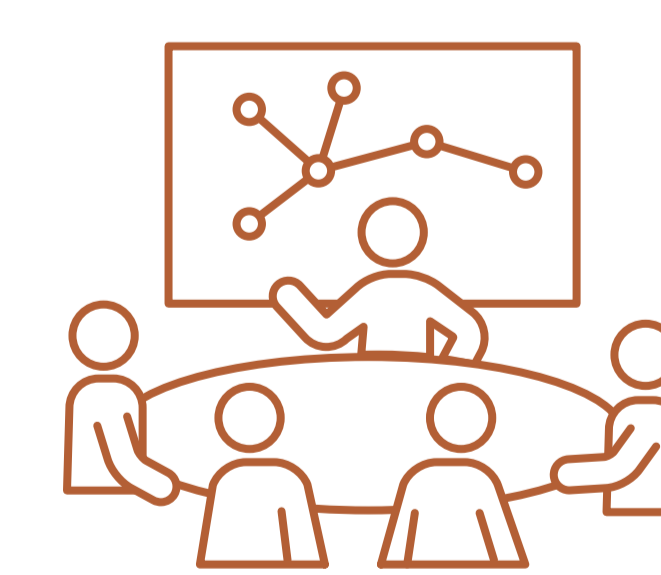
(verkeers) leefbaarheid in de woonkernen



Vanuit verschillende invalshoeken

We kijken naar de verschillende uitdagingen in de regio en werken aan een toekomstbestendig ontwerp met ruimte voor:

- mobiliteit
- infrastructuur
- wonen
- economie
- ontspanning
- kwalitatieve open ruimte
- natuur en bebossing

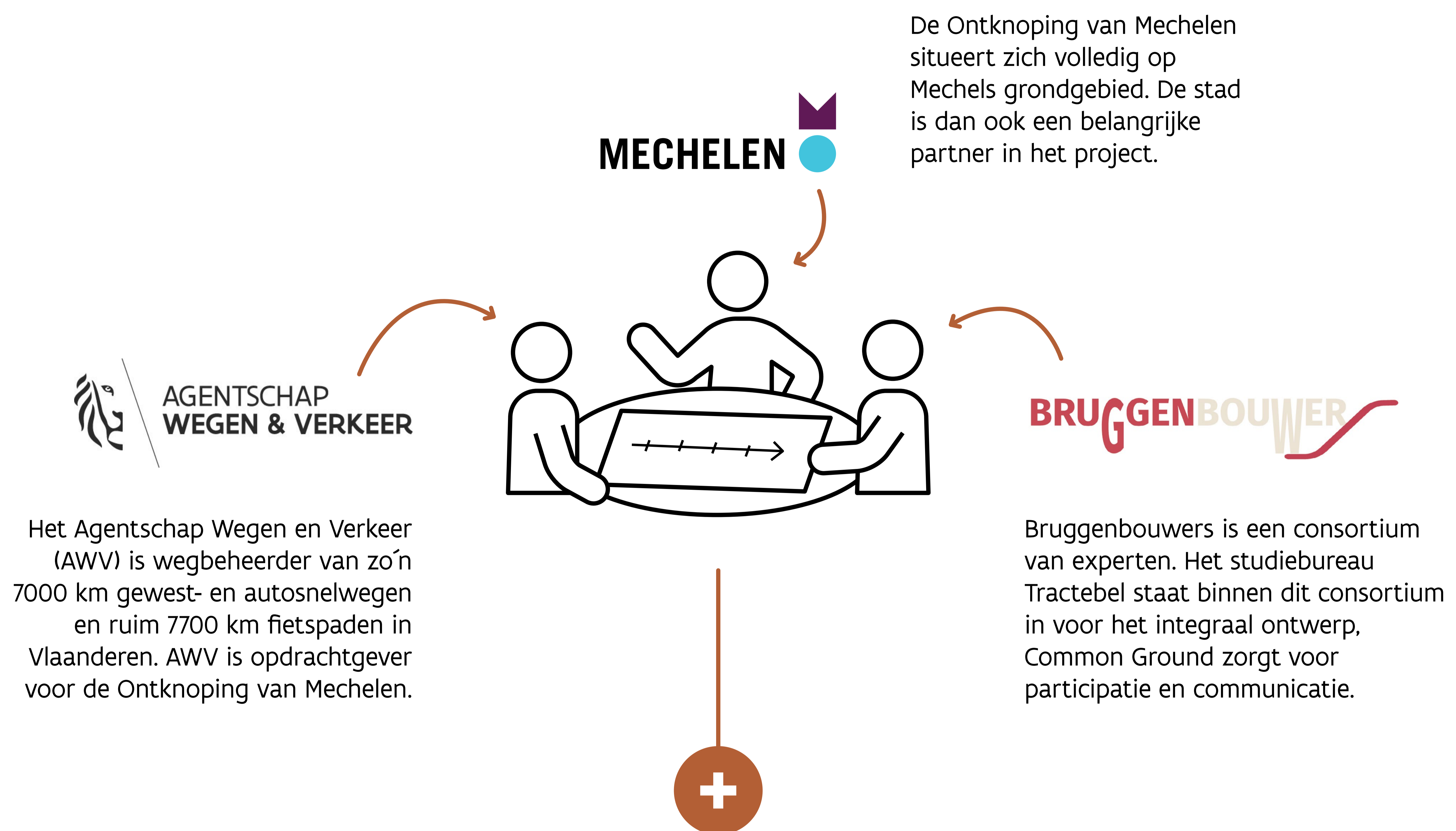


Samen met belanghebbenden

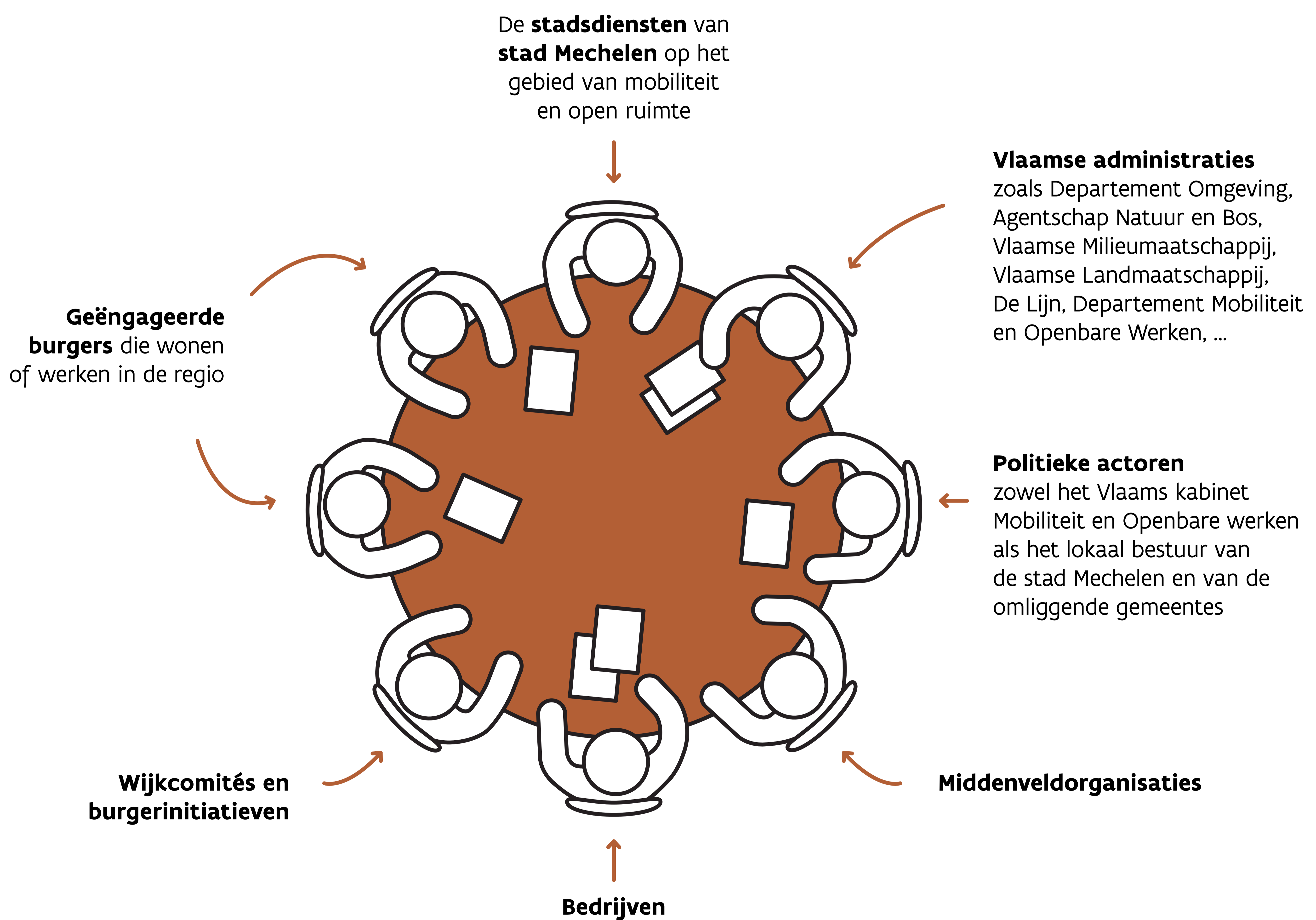
Door de expertise van het studieteam te koppelen aan de (terreinkennis van belanghebbenden uit de streek, komen we tot de beste oplossingen. Zij kennen de regio immers als geen ander. Zo krijgen we zicht op de verschillende noden, wensen en bezorgdheden.

Wie werkt mee aan de Ontknoping van Mechelen?

Partners



Samen met verschillende belanghebbenden

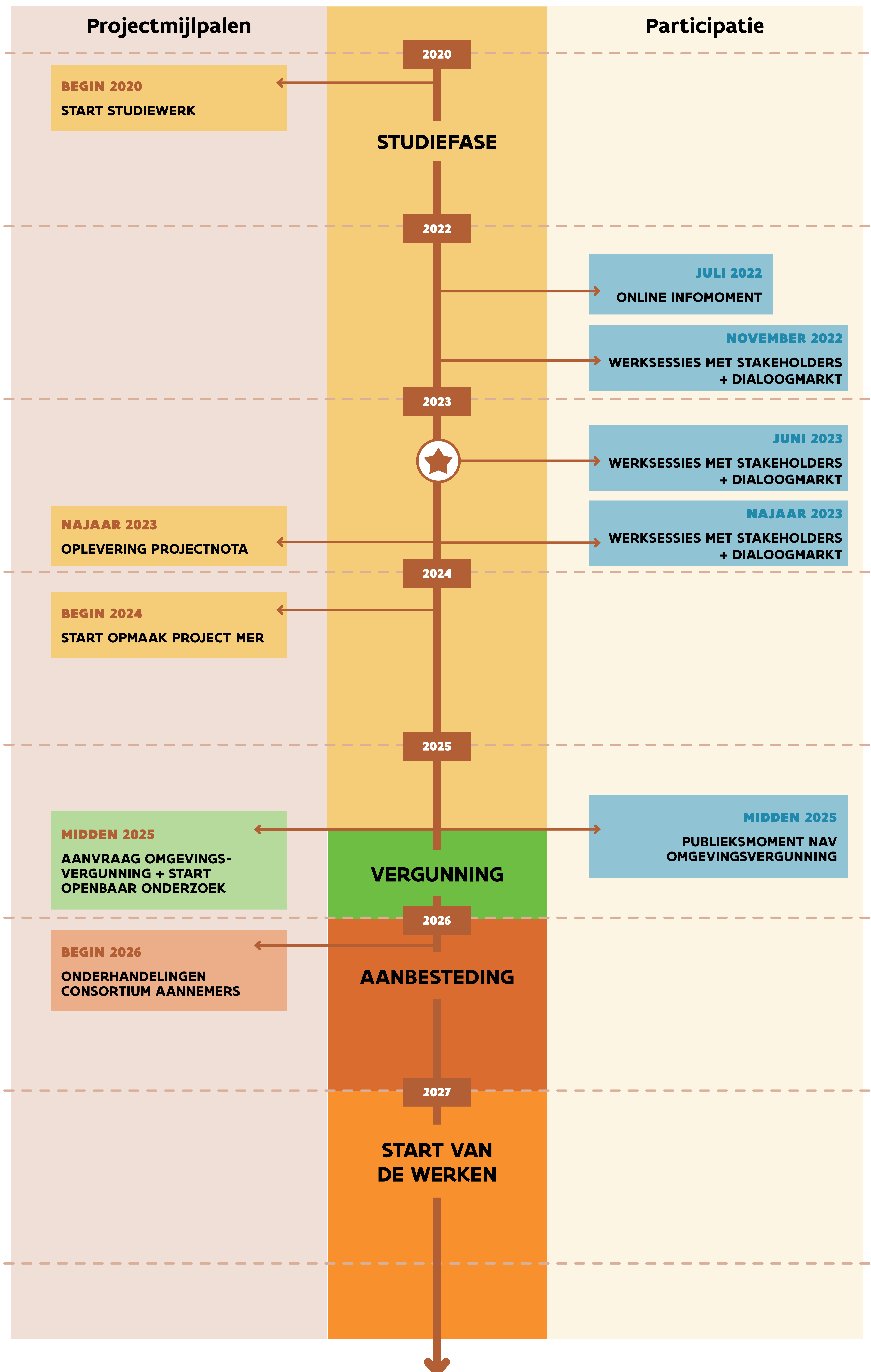


Waarom is die samenwerking zo belangrijk?



Tijdlijn

Op deze tijdlijn zie je links de grote fases en mijlpalen van de Ontknoping van Mechelen en rechts de participatiemomenten. Gedurende het hele verloop van het project blijven we actief communiceren over de vorderingen. **Blijf je graag op de hoogte?** Surf naar wegenenverkeer.be/OntknopingMechelen of scan deze QR code en schrijf je in op de nieuwsbrief.



Wist je dat?



Kasteel Empain

Wist je dat... het gebouw aan de Battelse Bergen een bijgebouw van de Villa Van Ravenstijn is?

Het werd zo het kasteel van baron Edouard Empain, een rijke industrieel die onder andere aan de wieg stond van de metro van Parijs, en de wijk Heliopolis in het Egyptische Caïro. In Kasteel Empain sliepen de matrozen wanneer het jacht van de baron in Battel voor anker ging.



Congreshotel Vrijbroekpark

Wist je dat... er in de jaren 60 plannen waren om in het Vrijbroekpark een hotel op te trekken van 19 verdiepingen, met congresfaciliteiten, panoramisch restaurant en een luxueus sportcomplex?

Geldgebrek en een foutieve inschatting van de drassige bodem legden de werken stil tijdens de bouw van de 2de verdieping. De betonnen restanten bieden nu een canvas voor graffiti-artisten en een slaapplek voor vleermuizen.



De Leeuwin van Battel

Wist je dat ... een levensgroot beeld van een leeuw tussen de Zennegatvaart en de Baron Empainlaan nog een overblijfsel is van het kasteeldomein van baron Empain?

Ze lijkt als twee druppels water op een leeuw van 1888 in het Leopoldpark in Oostende. Het is onduidelijk welke leeuw de andere inspireerde.



Wivina, de klok van Battel-kerk

Wist je dat ... er in het Sint-Jozefkerkje van Battel lokale schatten te vinden zijn?

Er zijn gebrandschilderde ramen, een Forceville-orgel uit de 18de eeuw, houten beelden uit de 15e eeuw en een uitzonderlijke klok. De meeste klokken zijn van koper gemaakt vanwege de welluidende klank, maar de grote klok van Battel is van staal. Wellicht een vervanging van de oorspronkelijke klok, die mogelijk diende om er kanonnen van te gieten.



Vleermuizen in Walem

Wist je dat... in het fort van Walem nu vleermuizen wonen?

Dit spoorwegfort dat deel uitmaakte van één van de vestigingslijnen rond Antwerpen, is heel geschikt als overwinteringsplek voor vleermuizen. De diertjes namen spontaan hun intrek in de historische kazematten, gangen en tunnels. In de taluds is ook een speciale vleermuiskelder aangelegd waar de dieren in de zomer makkelijker in en uit kunnen vliegen.



Den Eik

Wist je dat... taverne Den Eik aan de Battelsesteenweg ter hoogte van de Landweg, genoemd is naar een echte eik?

De eik gaf daar eeuwenlang als wegwijzer de kruising aan. Hier bevond zich vroeger de splitsing van de Battelsesteenweg richting Gent of Heffen. Van deze eik is al sprake in een Mechels document uit de 13e eeuw. Bij de herinrichting van de Battelsesteenweg komt er een nieuwe eik die de eeuwen kan trotseren.



Zeehond

Wist je dat... er in september van 2022 een zeehond gesignaleerd werd in de Zenne?

Het dier zwom in de rivier en viste paling aan het Zennegat. In 2020 werd er ook al eens een zeehond een gespot in de Grote vijver.

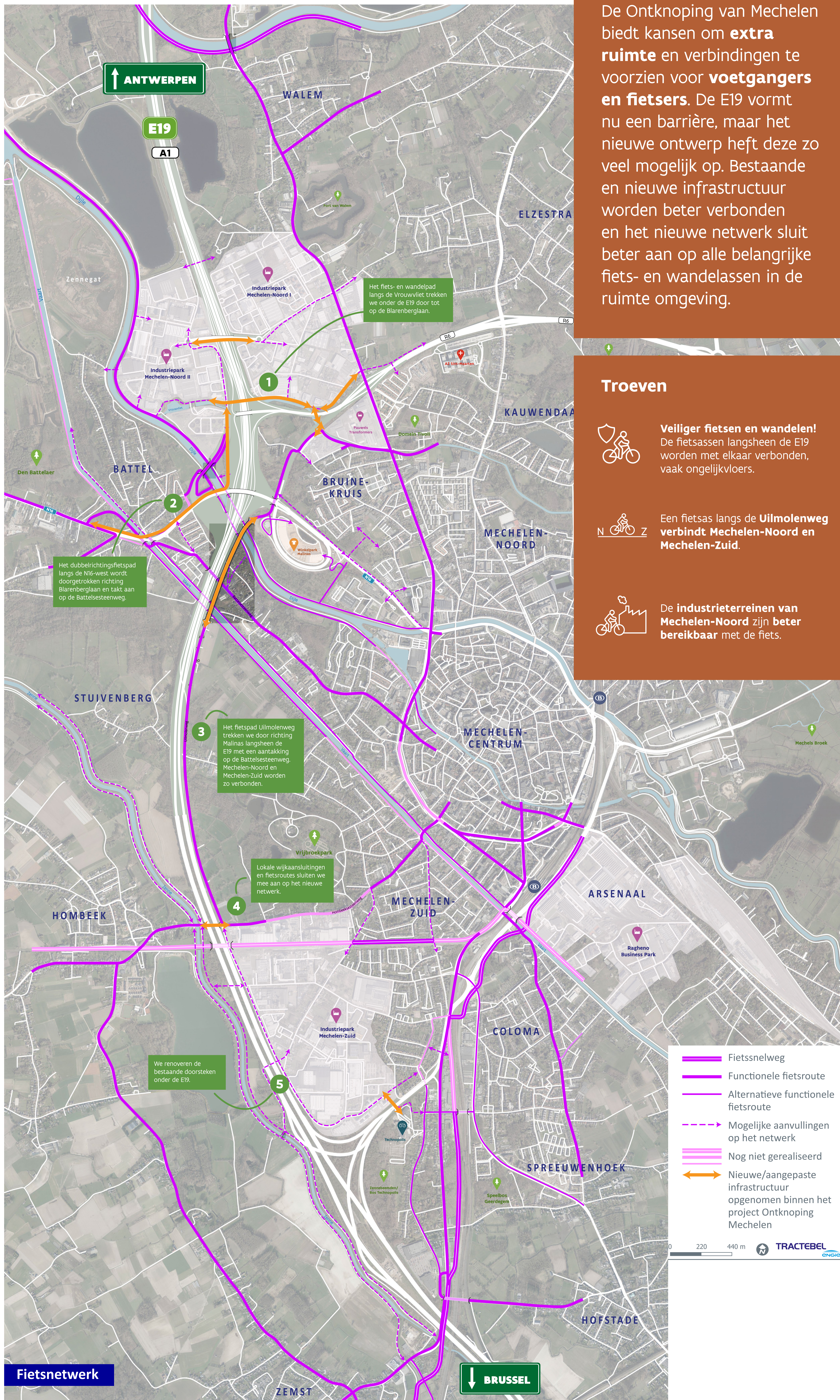


Zennegat

Wist je dat... het gebied ten zuiden van het Zennegat sinds 2017 als gecontroleerd overstromingsgebied dient?

Bij hoog water op de Dijle kan het water overstromen over de verlaagde dijken. In januari 2017 bewees het al meteen zijn nut, en ook nadien liep het verschillende keren onder. Er is ook een combisluis die dagelijks water laat in- en uitstromen op het ritme van het getij. Zo ontwikkelt er zich al enkele jaren een waardevol slikken- en schorregebied tussen Dijle en Vaart.







Fietsers en voetgangers



De Ontknoping van Mechelen biedt kansen om **extra ruimte** en verbindingen te voorzien voor **voetgangers en fietsers**. De E19 vormt nu een barrière, maar het nieuwe ontwerp heft deze zo veel mogelijk op. Bestaande en nieuwe infrastructuur worden beter verbonden en het nieuwe netwerk sluit beter aan op alle belangrijke fiets- en wandelassen in de ruimte omgeving.

Troeven

-  **Veiliger fietsen en wandelen!**
De fietsassen langsheen de E19 worden met elkaar verbonden, vaak ongelijkvloers.
-  Een fietsas langs de **Uilmolenweg** verbindt **Mechelen-Noord** en **Mechelen-Zuid**.
-  De **industrieterreinen van Mechelen-Noord** zijn **beter bereikbaar** met de fiets.

-  Fiets snelweg
-  Functionele fietsroute
-  Alternatieve functionele fietsroute
-  Mogelijke aanvullingen op het netwerk
-  Nog niet gerealiseerd
-  Nieuwe/aangepaste infrastructuur opgenomen binnen het project Ontknoping Mechelen

Verkeersoplossing

1 Mechelen-Noord

De ruimteverslindende lussen aan Mechelen-Noord vervangen we door **drie compacte op- en afritten**. We versmallen de middenberm op de E19 en leggen **in elke rijrichting extra parallelwegen aan**, naast de drie bestaande rijstroken. Hiervoor moeten we geen open ruimte aansnijden. Het lokale verkeer rijdt via de nieuwe op- en afritten naar de parallelweg en zo naar de E19. Het doorgaande snelwegverkeer blijft centraal en rijdt ongehinderd door.

2 De Uilmolenweg

We trekken de Uilmolenweg door tot aan het knooppunt Mechelen-Noord. **Hierdoor moet het verkeer niet meer door de woonkern van Battel**. Er komen gescheiden fietspaden en we maken de bedrijventerreinen beter bereikbaar. Zo houden we het vrachtverkeer zo veel mogelijk weg uit de woonwijken.

3 Knooppunt Mechelen-Zuid

We vormen de B101 om tot een multimodale stadsboulevard. De rotonde wordt omgevormd tot een **kruispunt met verkeerslichten**. Ook van de aansluiting van de B101 op de Brusselsesteenweg maken we een lichtengeregeld kruispunt. Voor fietsers en voetgangers zoeken we naar conflictvrije oversteken. Zo wordt het veiliger.

Het ontwerp van dit deel van het tracé is nog in onderzoek. We wegen verschillende scenario's tegenover elkaar af.

Mechelen Nieuwe Toestand

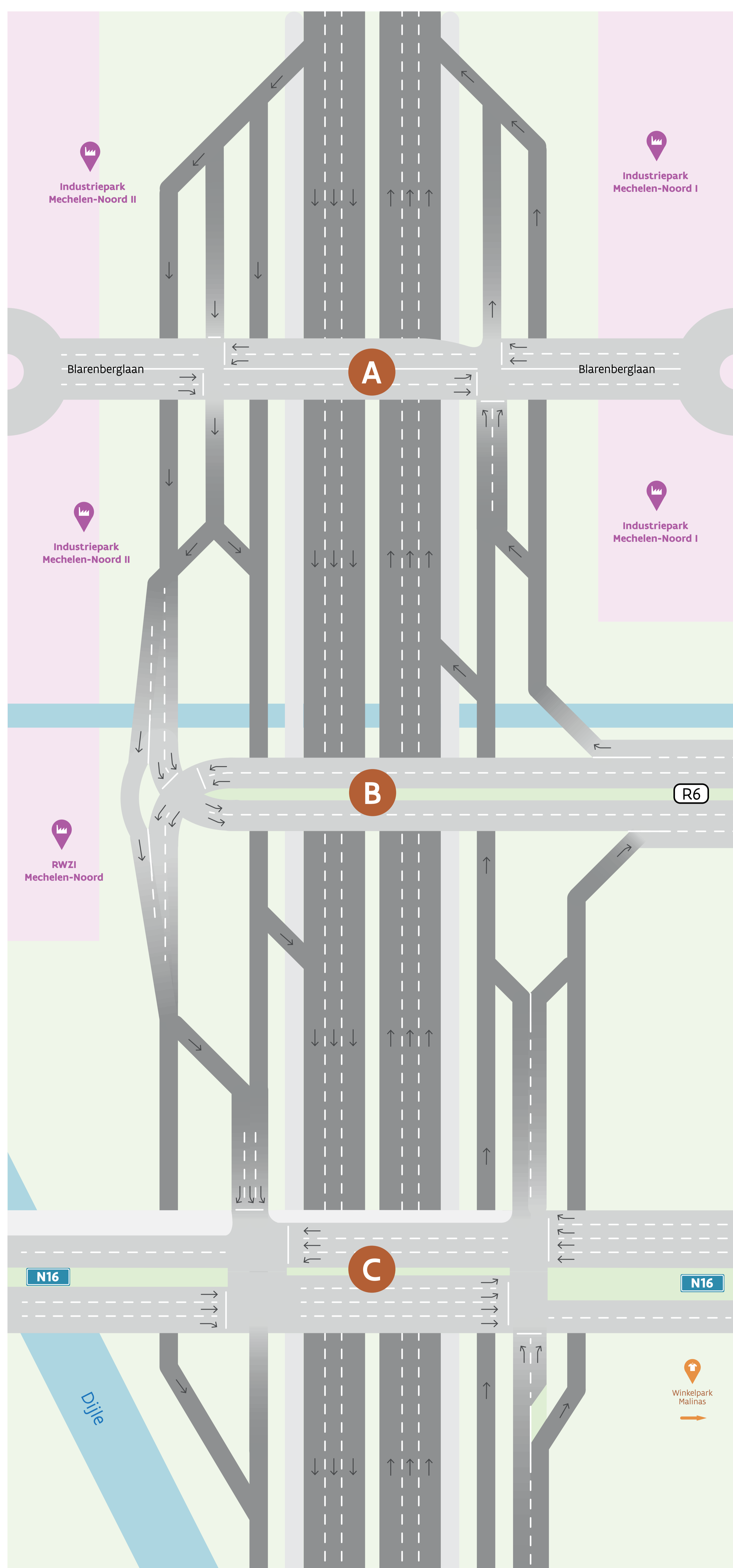


Mechelen-Noord in detail

De industrieterreinen Mechelen-Noord I en II trekken veel vrachtverkeer aan. Dit geeft tijdens de spitsuren vaak problemen. Zowel de Generaal de Wittelaan als de Antwerpsesteenweg hebben vaak met files te kampen, zowel van auto's als van vrachtverkeer. Ook de veiligheid van zowel fietsers als auto's komt te vaak in het gedrang.

Oplossing? We voorzien een parallelweg langs de E19 en drie aparte op- en afritten.

↓ Schematische weergave nieuwe toestand Mechelen-Noord



↑ Reële weergave nieuwe toestand Mechelen-Noord

A

Er komen nieuwe op- en afritten aan de Blarenberglaan. Die ontsluiten de industrieterreinen Mechelen-Noord I en II.

B

Er komen nieuwe op- en afritten aan de R6. Deze ontsluiten de zone ten noorden van Mechelen vlotter op de E19.

C

Er komen vernieuwde op- en afritten aan de N16. Deze zorgen voor een vlottere aantakking van de N16 op de E19. Daardoor wordt de verbinding tussen de E19 met de A12 en E17 versterkt. Ook het verkeer van centrum Mechelen richting Willebroek wordt beter ontsloten.

We kiezen drie keer voor een **Hollands Complex**, en niet voor een ruimteverslindend klaverblad. Bij een Hollands Complex lopen de op- en afritten lopen parallel met de snelweg, en ze takken aan op lichtengeregelde kruispunten. Deze oplossing is compact en overzichtelijk.

Duurzame open ruimte

De Ontknooping van Mechelen zoekt naar kansen voor natuur en dieren. We verbinden groengebieden en geven water een volwaardige plek. De infrastructuur integreren we slim in het landschap.



Slim compenseren

De **natuur die we weghalen** voor de aanleg van nieuwe infrastructuur **compenseren** we. We zien dit niet als een loutere verplichting maar als een kans om natuur te verbinden.

Zo willen we het Witte Kinderbos op de middenberm vervangen door een maatschappelijk en ecologisch kwalitatiever bos. Dat nieuwe bos zal zijn rol kunnen spelen in het ruimere landschap. [\(Lees er meer over op het volgende paneel\)](#)

Er komen ook compensaties voor natuur die water buffert en laat infiltreren in de bodem. Die zullen we koppelen aan waterlopen en slim inpassen in het landschap. Zo bieden ze echt een **ecologische meerwaarde**.

Ook waardevolle graslanden in de omgeving willen we versterken en verbinden met nieuwe graslanden die ontstaan door het verwijderen van infrastructuur.



Water en natuur verbinden

De E19 vormt een barrière in het landschap, zowel voor de mens als voor natuur en dieren. We willen met de Ontknooping van Mechelen zo veel mogelijk **natuur en water terug met elkaar verbinden**:

- Vrouwvlietvallei
- Stuivenberg en Vrijbroek verbinden met Zennevallei
- ...

Door deze verbindingen te herstellen, maken we robuuste ecologische systemen. Natuurlijke valleien voorkomen droogte en overstromingen en zorgen voor verkoeling tijdens hittegolven. De open ruimte wordt klimaatbestendiger.



Landschap krijgt een update

We besteden veel zorg aan een kwalitatief en samenhangend ontwerp van de open ruimte dat naadloos aansluit op het omliggende landschap. Voor wandelaars en fietsers wordt het aangenaam, en voor de natuur is het ook een grote verbetering. **Het ecosysteem kan zich ten volle herstellen.**

Witte kinderbos

Op de brede middenberm van de E19 werd eind jaren '90 het Witte Kinderbos aangeplant. Het initiatief kwam van de Witte Beweging in de nasleep van de zaak Dutroux. Het bos is een levend monument voor de slachtoffers en voor alle verongelukte, verdwenen en gedode kinderen van België.

In 2007 werd al eens een deel van het bos gerooid voor de aanleg van een spoorlijn tussen Mechelen en Vilvoorde. Momenteel staat er wel nog een **groot stuk bos op de middenberm** tussen Kontich en Zemst. Deze groenstrook is helaas **niet toegankelijk** voor mensen en heeft ook **een beperkte ecologische waarde**.

Binnen het project leggen we een **nieuw en ecologisch waardevoller Witte Kinderbos** aan, bereikbaar voor de Mechelse wijken. De locatie van het huidige bos kunnen we dan gebruiken voor de Ontknoping van Mechelen. Door de middenberm te versmallen, komt er ruimte vrij om de extra parallelwegen aan te leggen op de bestaande rijstroken van de E19. We moeten geen nieuwe open ruimte aansnijden langs de zijkant van de snelweg.

Witte kinderbos verdubbelen

Het Witte Kinderbos heeft een emotionele waarde en daar gaan we respectvol mee om. **Het 'levend monument' krijgt een nieuwe plek met dezelfde symboolfunctie**. We willen dat het nieuwe bos toegankelijk wordt en ecologisch waardevol. We volgen hierbij ook de regels van Vlaanderen over boscompensatie. Elke hectare gekapt bos wordt vervangen door twee hectare nieuw bos.

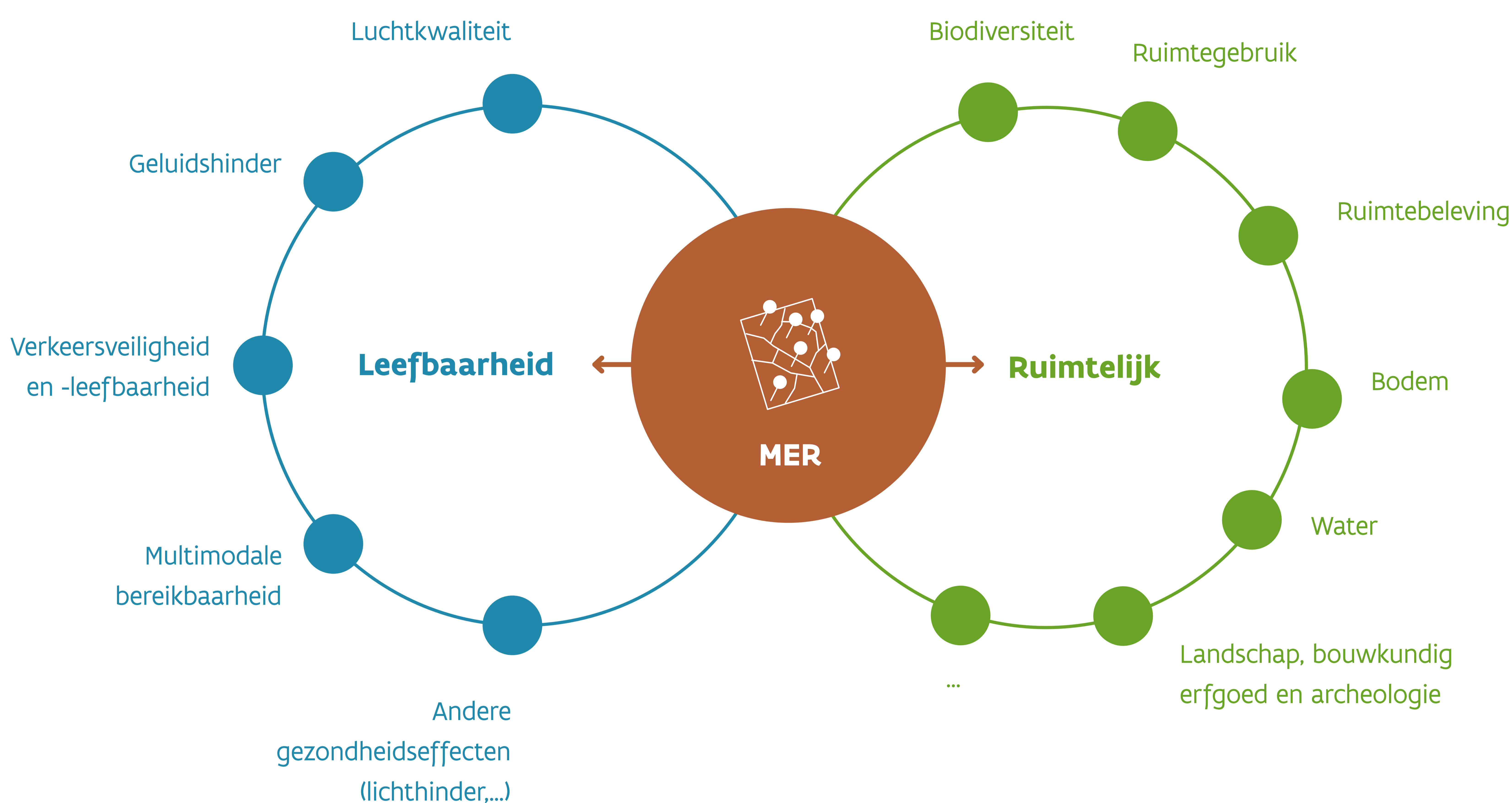
Welke stappen zetten we?

- We bevroegen verschillende partijen die actief zijn in bosbeheer. We **inventariseerden** alle interessante **bosuitbreidingsgebieden** in de omgeving.
- We **analyseren** de ecologische troeven, bereikbaarheid en eigendomsstructuur van de verschillende zones.
- Op korte termijn willen we één of meerdere **zones aanduiden** waar we kunnen herbebossen.
- Daarna zetten we met alle betrokken partijen en met de grondleggers van het Witte Kinderbos een **samenwerkingstraject** op. We willen niet alleen een toegankelijke herdenkingsplek in het nieuwe bos, maar ook een zichtbaar monument langs de E19.
- We willen zo snel mogelijk helder krijgen waar het nieuwe bos zal komen. Vervolgens kunnen we de nieuwe plek al **voorbereiden** op de komst van het bos. Bomen aanplanten kan van zodra we het huidige bos mogen kappen, dat is wettelijk zo bepaald.

MER

Voor De Onknoping van Mechelen wordt een milieueffectrapport (MER) opgemaakt. Dat rapport beoordeelt de mogelijke gevolgen van de aanleg van de nieuwe infrastructuur op mens en milieu.

We bestuderen onderstaande effecten:



Wat staat er in het MER?

- Beschrijving van het project
- Hoe meten we de verschillende milieueffecten?
- Welke milieueffecten verwachten we?
 - tijdens de aanleg van de infrastructuur
 - als de infrastructuur in gebruik is
 - Nadruk ligt op negatieve en ernstige impact op het milieu.
- Welke milderende maatregelen zijn mogelijk?
 - Hoe kunnen we de impact voorkomen of beperken?

Meer weten?

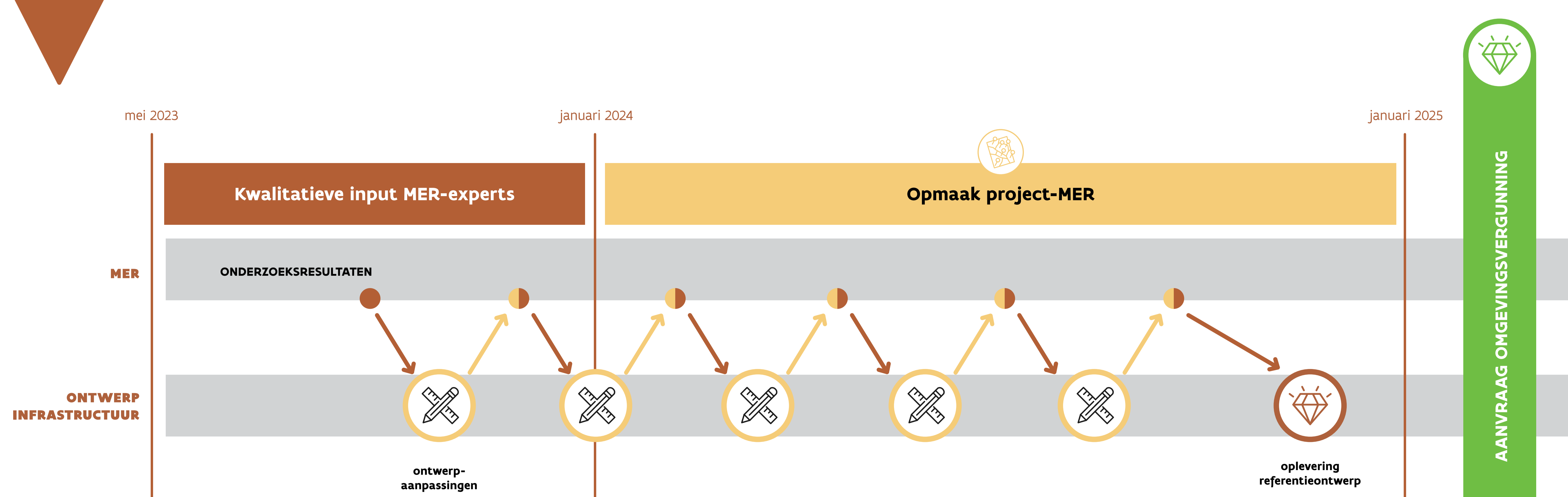
In de lente van 2023 organiseerden we een online expertsessie over het milieueffectrapport.

Scan de QR-code en bekijk de webinar:



Hoe werken we?

We kiezen voor een **geïntegreerde aanpak** bij de uitwerking van het MER. Dat wil zeggen dat de **tussentijdse resultaten** van het MER-onderzoek steeds worden **teruggekoppeld** aan het ontwerpteam, nog voor de omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Dankzij deze aanpak komen knelpunten vroeger in beeld en kan het ontwerpteam hier slimme, geïntegreerde oplossingen voor bedenken.



Geluid en beleving

In de Ontknoping van Mechelen spenderen we specifiek aandacht aan milieueffecten die te maken hebben met geluid en beleving.



Geluid

Nieuwe weginfrastructuur in Vlaanderen moet voldoen aan **geluidsnormen**. Die zijn afgestemd op de specifieke omgeving. Zo zijn de geluidsnormen in een woongebied anders dan in een industriezone.

In een MER wordt berekend hoeveel geluid het project veroorzaakt en hoe dit geluid zich zal voortplanten. Wijzen de berekeningen uit dat de normen overschreden worden? Dan legt het MER milderende maatregelen op. Bijvoorbeeld:

- geluidsschermen
- geluidswallen
- stille wegbedekking
- snelheidsverlaging

De E19 veroorzaakt vandaag geluidshinder in de omgeving. De verkeersoplossing van de Ontknoping van Mechelen kan duidelijk voor **verbetering** zorgen.

Hoe?

- minder verkeer in de woonwijken
- verkeer op de op- en afritten op verdere afstand van de woonwijken
- technische oplossingen (vb materiaalkeuze)

We ontwerpen de nieuwe infrastructuur zo dat de geluidsoverlast zo veel mogelijk beperkt wordt.



Beleving

Hoe zal de Ontknoping van Mechelen de **beleving van natuur en het landschap** in de omgeving beïnvloeden? Deze vraag wordt onderzocht in het MER vanuit verschillende invalshoeken:

Ruimtelijk:

- Is er een logische samenhang te zien in het landschap?
- Zijn valleien, bossen, landbouwgebieden, woongebieden,... duidelijk geordend of lijken ze kris-kras door elkaar gegooid?
- Kan je je makkelijk oriënteren?

Visueel:

In hoeverre zijn er visueel storende elementen aanwezig? Hoogspanningsleidingen, spoorwegen, snelwegen, industrie,... kunnen storend zijn, maar ze kunnen ook helpen om je te oriënteren in het landschap

Geluid:

Vormt geluid een hinderende factor voor bewoners of recreanten?

De Ontknoping van Mechelen biedt kansen om het historische landschap te herstellen en te accentueren.

- Riviervalleien verbinden onder de snelweg
- Historisch ritme tussen bos en open landschap herstellen waar mogelijk
- Snelweg minder laten opvallen in het landschap
- ...

We nemen al deze elementen mee om de juiste keuzes te maken. Vaak kunnen we met beperkte inspanningen het historisch gegroeide landschap herstellen.

Meer weten?

In de lente van 2023 organiseerden we een online expertsessie over geluid. Scan de QR-code en bekijk de webinar:

